

EFTERKRISPROGRAMMET

Studiehandledning för mobiliserande idédebatt
under coronakrisen

Inledning

Coronakrisen har lärt oss mycket och fortsätter att lära oss varje dag. Bristerna i vår välfärd har uppdagats, liksom hur skört vårt ekonomiska system är och hur snabbt stater blir protektionistiska istället för solidariska. Vi har också sett vilken kraft och vilja till omställning som finns. Reformers som för bara ett år sen sågs som omöjliga har blivit verkliga, om än tillfälligt.

Vi behöver rusta samhället bättre för kommande kriser. Vi behöver dra lärdomar om den tid vi nu genomlever. Vi behöver ta det här tillfället att formulera politiska idéer för framtiden. Nu är en tidpunkt då vi har möjlighet att omforma samhället och världen för mer jämlikhet och mer hållbarhet.

Det här är ett studiecirkelmateriale riktat till S-studenters klubbar framtaget i samarbete med ABF. Syftet med studiecirkeln är att klubbarna, utifrån de diskussioner och förslag som uppstår under cirkelns gång, ska skicka in inspel till Socialdemokratiska studentförbundets kommande Efterkrisprogram. Med Efterkrisprogram menas ett politiskt ideologiskt program som beskriver den socialdemokratiska studentrörelsens ambitioner för samhället 2030, samhället 10 år efter coronakrisen.

Cirkeln består av tre träffar och fem texter. Till varje träff finns förslag på diskussionsfrågor och övningar. Efter sista träffen är målet att klubben ska ha konkreta inspel att skicka in.

Tillsammans i cirkeln väljer ni hur många gånger ni vill ses och vilka frågor ni vill diskutera. Utse en cirkelledare som ansvarar för att fördela ordet jämt bland deltagarna. Använd denna handledning som ett stöd. Antingen följer ni den i sin helhet eller plockar de delar som känns aktuella. För att en studiecirkel ska räknas i formell mening (det vill säga kunna rapporteras till ABF och beviljas statsbidrag) måste ni ses minst tre gånger, men det finns inget som hindrar er att träffas fler gånger.

Grundtanken är gemensamt lärande

Kanske har du varit cirkelledare tidigare eller själv gått en studiecirkel. Om inte är det viktigt att du får en känsla för hur man arbetar i en studiecirkel. Grunden i en studiecirkel är att alla delar med sig av sina kunskaper och gemensamt lärande. Demokrati och delaktighet är två viktiga hörnstenar i en studiecirkel. Alla ska kunna påverka och känna sig delaktiga. Det är arbetssättet som gör studiecirkeln socialt givande, kreativ och som främjar lärandet.

Kom ihåg det praktiska

Att arrangera en studiecirkel är inte svårt och för att göra det ännu enklare finns här några praktiska saker att komma ihåg vid varje träff:

- Håll koll på närvaron vid varje cirkeltillfälle och rapportera in denna i ABFs e-tjänst eller i kontakt med ditt lokala ABF.
- Att gå en cirkelledarutbildning hos din lokala ABF-avdelning. Men den blir du stärkt i din roll och får många bra ledarskapstips.
- Berätta för deltagarna att cirkeln arrangeras i samarbete med ABF.

Om ABF

Arbetarnas Bildningsförbund (ABF) är arbetarrörelsens studieförbund. Vi erbjuder studiecirkel, kurser, föreläsningar samt kulturarrangemang i alla landets kommuner. ABF bildades för över 100 år sedan, den 16 november 1912. Bakom grundandet stod Socialdemokraterna, LO och Kooperativa Förbundet. Med verksamhet i hela landet, ett sextiototal centrala medlemsorganisationer, ett femtiotal centrala samarbetsorganisationer och 750 000 deltagare årligen är ABF Sveriges ledande studieförbund.

Träffar och diskussionsfrågor

Första träffen: Välfärden och omvärlden

Vid den första träffen är det viktigt att gruppen kommer samman och kommer överens om antalet träffar och cirkelns upplägg. Hur ska cirkeln arbeta tillsammans? Vilka förhållningsregler ska gälla? Vilka tider ska vi ses och hur mycket tid ska vi ägna per moment? Lägg en stund på att tillsammans bestämma arbetssätt och tider för pauser och liknande.

Ett par förslag på punkter som kan vara bra att gå igenom är:

- Hur gör vi för att alla ska få prata och bli lyssnade på?
- Hur gör vi för att alla ska få prata lika mycket?
- Hur gör vi för att vi inte ska prata i munnen på varandra?
- Om det blir konflikter i gruppen – hur kan vi hjälpas åt för att lösa dem?
- Hur åskådliggör vi resultatet av diskussionerna eller genomför övningar när vi träffas digitalt?
- När ska vi ha paus eller rast? En paus i mitten eller flera kortare?

För att göra stämningen mer avslappnad och att deltagarna ska känna sig bekväma att prata kan det vara klokt att börja med en övning. Ett bra sätt att presentera sig i gruppen är att utgå från bilder. Klipp ut och ta med bilder med olika motiv från tidningar, eller ta med vykort med olika bilder. Sprid ut bilderna på ett bord eller maila ut bilderna före er digitala träff och låt deltagarna välja varsin bild som representerar något som gör dem glada. Låt alla presentera sig genom att säga vad de heter och varför de har valt just den bild de har valt.

Material

Läsningen till första träffen består av texterna *Välfärden* av Mari Hupponen och *Det internationella* av Monika Arvidsson. Antingen läser ni texterna innan ni ses, eller så läser ni texterna tillsammans under träffen. Exempelvis i form av högläsning, där ni turas om att läsa något stycke var och stanna upp då och då för att förklara eventuella begrepp och se till att alla hänger med.

Under träffens och diskussionens gång kommer det att komma upp kloka förslag och tankar. Utse någon i gruppen som får i uppdrag att nedteckna dem och spara till sista träffen.

Diskussionsfrågor

- Vilka problemformuleringar identifierar ni i texterna? Håller ni med om dem? Varför/Varför inte?
- Hur kan politikerna urholka välfärdsstaten samtidigt som majoriteten av väljarna vill ha kvar den?
- Vilka reformer för upprustning av välfärden bör vi prioritera efter krisen?
- Coronakrisen har tydligt visat på faran/nackdelarna med privata aktörer inom välfärden. Hur använder vi krisen som språngbräda för att övertyga svenska folket om att privata aktörer inom välfärden är en dålig idé?
- Hur innebär januariavtalet ett hinder för en progressiv välfärdspolitik? Hur skapar vi en riksdagsmajoritet framåt för välfärdssamhället?
- Hur kan vi skapa förutsättningar för ett bättre internationellt samarbete i syfte att begränsa inflytandet från privat kapital till förmån för starkare samhällen?
- Hur ska vi förhålla oss till EU? Hur ska man väga olika internationella samarbeten mot minskad suveränitet? Till exempel risk att Sverige behöver anpassa sig till länder med lägre ambitioner vad gäller jämlikhet.
- Hur kan politiken verka för att överbrygga glappet mellan å ena sidan nationalstatens ansvar för sina medborgares trygghet och möjligheter till omställning, och å andra sidan det globala behovet och ansvaret för att säkra hållbara förutsättningar för miljö och klimat?

Övning

Vad borde omfattas av den gemensamma, avgiftsfria välfärden? Tandvård, kurslitteratur, bostäder, fria måltider? Ägna 10 minuter åt att fantisera fritt, ha inga begränsningar! Arbeta i helgrupp, gå rundor eller arbeta var och en. Skriv upp förslagen på post-it-lappar eller i ett dokument på datorn.

Ägna sedan 10 minuter åt att dela in förslagen i dessa tre kategorier:

- Kan göras inom en mandatperiod
- Kan genomföras innan 2030
- Kan genomföras i en annan galax

Förslagen som sorteras i kategori "Kan genomföras innan 2030" nedtecknas och sparas till sista cirkelträffen.

Fundera lite till på om reformerna i sista kategorin ändå inte är möjliga att genomföra inom en överskådlig framtid. Känns det så? Nedteckna dem också.

Avslutning

Avsluta träffen med att kort sammanfatta vad ni diskuterat och ta upp om det är något att tänka på till nästa träff. Tacka också varandra för samtalet.

Andra träffen: Klimatet och arbetarrörelsen

Inled den andra träffen av er studiecirkel med att kort sammanfatta vad ni pratade om sist. Ta gärna en runda för att se om någon har funderat på något särskilt sen den förra träffen. Repetera förhållningsreglerna och presentera eventuella nya deltagare i cirkeln.

Material

Läsningen till andra träffen består av texten *Miljön* av Kajsa Borgnäs. Antingen läser ni texten innan ni ses, eller så läser ni texten tillsammans under träffen. Exempelvis i form av högläsning, där ni turas om att läsa något stycke var och stanna upp då och då för att förklara eventuella begrepp och se till att alla hänger med.

Under träffens och diskussionens gång kommer det att komma upp kloka förslag och tankar. Utse någon i gruppen som får i uppdrag att nedteckna dem och spara till sista träffen.

Diskussionsfrågor

- Vilka problemformuleringar identifierar ni i texten? Håller ni med om dem? Varför/Varför inte?
- Textförfattaren radar upp tre aspekter som hon menar kommer prägla klimat- och miljöpolitiken de kommande tio åren. Vad finns det för ytterligare aspekter som inte tas upp i texten, tycker ni?
- Vad finns det för strukturer och institutioner internationellt som kan hjälpa eller stjälpa omställningen till ett mer hållbart samhälle? Behöver nuvarande institutioner stärkas eller behöver nya utformas?
- I klimatdebatten idag, vad kan ni identifiera för förslag som innebär storskalig och långsiktig förändring? Vilka organisationer eller partier förespråkar dem? Hur argumenterar motståndarsidan?
- Vilka konflikter i världen just nu har sin grund i klimatförändringar eller brist på naturresurser?
- Hur gör vi hållbarhet och klimat till en central del av arbetarrörelsens kärnprojekt?
- Utsläppshandelssystemen, fungerar det att knyta ihop olika utsläppshandelssystem internationellt? Bidrar det till rättvis omställning eller kommer det snarare få effekten att fattigare länder får betala mer för sin omställning?
- Vad ska vi jobba med i framtiden, med tanke på omställningen och artificiell intelligens?
- Vad krävs för att inkomstfördelningen ska bli mer jämlik i klimatomställningens spår?
- Vad blir effekterna av att diktaturer såsom Kina går före Sverige och EU i grön omställning? Finns det ett egenvärde i att Sverige/EU går först? Vad är viktigast – att världen ställer om eller att "rätt länder" är föregångare?

Övning

Deltagarna ska träna på att samarbeta med hjälp av ett rollspel. Varje deltagare har en roll med särskilda intressen kopplat till omställning och klimathotet. Varje deltagare ska ägna 10 minuter åt att sätta sig in i sin karaktär, kanske med hjälp av att googla, och komma fram till den rollens inställning och argument.

Det ni ska debattera och försök hitta konsensus alternativt rösta om är huruvida det ska införas *klimattullar* mellan regioner. Lägg några minuter på att reda på vad klimattullar är tillsammans!

Förslag på möjliga roller (eller hitta på egna):

Industrimagnat

Grön politiker

Risikkapitalist

Lantbrukare i Elfebenskusten

Lanthandlare i Sorsele

Varje roll får presentera sin inställning i 2 minuter var, sedan är det fri debatt i 10 minuter, sen får ni komma fram till ett beslut. Målet med övningen är att förstå olika perspektiv och vässa den egna argumentationen.

Avslutning

Avsluta träffen med att kort sammanfatta vad ni diskuterat och se om det går att koppla dagens diskussion till förra träffens diskussion. Nedteckna eventuella politiska förslag eller idéer och spara dem till nästa träff. Tacka också varandra för samtalet.

Tredje träffen: Kulturen och arbetet

Inled den sista träffen av er studiecirkel med att kort sammanfatta vad ni pratade om sist. Ta gärna en runda för att se om någon har funderat på något särskilt sen den förra träffen. Repetera förhållningsreglerna och presentera eventuella nya deltagare i cirkeln.

Material

Läsningen till sista träffen består av texten *Kulturen* av Nils Forsén och *Arbetet* av Ola Pettersson. Antingen läser ni texten innan ni ses, eller så läser ni texten tillsammans under träffen. Exempelvis i form av högläsning, där ni turas om att läsa något stycke var och stanna upp då och då för att förklara eventuella begrepp och se till att alla hänger med.

Under träffens och diskussionens gång kommer det att komma upp kloka förslag och tankar. Utse någon i gruppen som får i uppdrag att nedteckna dem och spara till sista träffen.

Diskussionsfrågor

- Vilka problemformuleringar identifierar ni i texterna? Håller ni med om dem? Varför/Varför inte?
- Vad är kultur egentligen?
- Under coronakrisen har kulturbranschen drabbats hårt. Varför är kultur viktigt att värna?
- "Många av de saker vi sätter högst i livet är förknippade med ett arbete" säger Ola Pettersson. Stämmer det? Om ja, varför då? Om nej, varför inte?
- Arbetarrörelsen och kulturen – hur ska vi kunna göra revansch som kulturrörelse? Vad skulle den lokala studentklubben kunna bidra med?
- Vad ska vi jobba med i framtiden, med tanke på omställningen, artificiell intelligens och arbetsfördelningen? Alla kan inte bli akademiker eller massörer, men vi vill inte ha ett trasproletariat heller, så hur gör vi?
- Hur behöver utbildningsväsendet förändras för att möta morgondagens utmaningar?
- Hur kan fastigheter i offentlig regi nyttjas bättre för att stärka kultursektorn? Finns det goda exempel i er kommun eller någon annan?

- Vilken hade varit er drömskatt och varför?
- Den ekonomiska politiken styrs av ett antal ramverk. Finns det något ramverk ni skulle vilja se eller ta bort?
- Hur skulle samhällets välstånd och framgång kunna mätas med ett annat mått än tillväxt (ökning av BNP)?
- Hur skulle den ultimata omställningsförsäkringen (a-kassan) se ut? Vilka ska kunna ta del av den och hur?

Övning

Ta fram anteckningarna från dagens och de föregående träffarna. Nu är det dags att formulera inspelet till Socialdemokratiska studentförbundets Efterkrisprogram. Ägna några minuter åt att dela upp förslagen och tankarna utifrån teman. Hur ska ni göra inspelet så övertygande som möjligt? Vilka möjliga motargument finns mot de förslag ni vill ha med i inspelet? Vill ni prioritera några särskilda eller ska alla med? Diskutera och bolla med varandra i ungefär 30 minuter och författa sedan inspelet tillsammans.

Tänk gärna på flera fronter: hur ska ni få med era förslag i Efterkrisprogrammet? Hur ska ni lobba för era förslag i era partiföreningar och partidistrikt?

Avslutning

Skicka in inspelet till Socialdemokratiska studentförbundet. Nu har ni bidragit till Efterkrisprogrammet! Fira er prestation! Gå gärna också en runda där deltagarna får säga vad de tyckt om studiecirkeln och vad de tar med sig från den. Kanske har ni fått idéer till den lokala klubbverksamheten eller lokala arbetarekommunen. Sammanfatta dem och tacka varandra för visat intresse.